

Forfatter: Sthen, Hans Christensen

Titel: En liden Vandrebog

Citation: Sthen, Hans Christensen: "En liden Vandrebog", i Sthen, Hans Christensen: *En liden Vandrebog*, udg. af JENS LYSTER ; JENS HØJGARD , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, C.A. Reitzel, 1994, s. 291. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-sthen01val-shoot-idm140299307912608/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: En liden Vandrebog

Skold] skjold. Om Gud som skjold se f.eks. Ps 3,4; 18,3; 33,20; 84,10,12. – 2,7 *bold*] nådigt, godt. – 2,8 *udtrycks*] tages bort. – 3,1 *Loff*] lov, tak. – 3,2 *be-falde*] behage. – 3,3 *neue Lære*] ufordærver troslære. Udtrykket rummer en polemik mod den katolske lære, som iflg. reformatorerne er blandet op med menneskepåfund. – 3,5 *gør*] *hjælp*] mig. – 3,6 i *Ende*] jf. T-7 str.3,7.

Mein hoffnung, trøst vnd zuversicht, Wack.IV 1017, trykt i «Geistliche lieder vnd Psalmen», Kopenhagen 1571 (LN 1062) bl.K 3r og senere optrykt i «Geistliche Lieder vnd Psalmen», Wittenberg 1586 nr.34, er formodentlig forfattet af Rasmus Hansen Reravius nogle år før 1571. For i 1569 er den optaget i Th 278v i Hans Thomssøns overs. og anbragt som den 25.salme «Om Bon og Tacksigelse» med overskriften «Konning Frederichs den Andens, Konnings i Danmark Norge etc. vor Naadige Herrs Symbolum.»

Optrykt BH 139. Litt.: Skaar 114; Nutzhorn II 225f; Møller II 162; Wid-ding II 122; Malling III 403-05.

Overskriften i T-8 som i Th, men kongens død er markeret ved udeladelse af hans titler og tilføjelse af adjektivet «salig» (det beror naturligvis på ukend-skab til dansk salmedigtning, når den kyndige svenske boghistoriker O. Wälde i NTB 1938 årg. XXV, 1938 70, formoder, at denne salme må være skrevet i 1588 og føjet ind i Vb i forbindelse med kongens død). Varr.: 1,8 før] forer.

T-9. En Aandelig Vise

I indholdet inspireret af 1 Kor.13,13a med troen i str.1,3, håbet i 2,5 og kærligheden i 3,3. Hvad formen angår, er der påvirkning fra Salomons bon i 1.Kong.3,5-15, tydeligst v.5 og 9 hhv. str.2,1-2 og str.1,3 og 2,5 og 3,1.

1,2 *hør*] hører. – 1,4 *forsæger*] fornægter. – 1,5 *føser mig*] har tillid. – 1,7 *Lø-de*] ulykke. – 1,8 *Stykke*] styrk, imp. – 1,9 *bevar*] bevar, imp. – 2,5; 5,5; 5,9 *Thu*] derfor. – 2,5 *stadig*] sikkert. – 2,6 *taalig*] tålmodig. – 3,2-6 *jeg kunde ... Hierner*] jf. Matt.5,44f. – 3,4 *du Fred*] jf. Job, 14,27. – 4,2 *komme ... hende*] komme over mig, jf. 5,4. – 4,3 *Hvad heller*] hvad enten. – 5,2 *saande*] nød, trangsel. – 5,4 *komme ... Haande*] få mig i sin magt, jf. 4,2. – 5,8 *Skriften siger ... tro*] jf. f.eks. 1.Kor 1,9. 2.Kor.1,18. 2.Tes.3,3. – 5,9 *højhede*] trosre.

Ich ruff zu dir, Herr Jhesu Christ, Wack.III 78-79, tillægges Joh.Agricola, trykt i Wittenberg 1529, Fr; dansk overs. i Tausen 139v, lettere bearbejdet i Th 268v, især i str.1,2-3; 1,9; 3,2; 3,5; 3,9; 5,8 og anbragt som den 18.salme «Om Bon og Tacksigelse» med overskriften «En Aandelig vise, til at bede om Troen haab og kærlighed, og bestandighed vnder Kaarss og forfølgelse».

Om denne salmes yndest vidner et hjertesuk af Sthen fra den 9.febr 1593, citeret Brandt 31, hvor str.4 indgår. Ligeledes afslutter str.4 og 5 Niels Hem-mingsens «En Vnderijsning aff den hellige Skrifte», oversat af Rasmus Hansen Reravius og genudgivet af Salomon Sarter i 1618 (Bibl Dan 1 945).

Optrykt BfI 179. Litt.: Skaar 210; Nutzhorn I 330-36; Møller II 139.

Widding II 76f; Thuner m.suppl. 482; Malling VI 16; Andersen 169-171 248

Overskriften fra Th forkortes og ændres i T-9. Varr: 1,7 || Vdi =Th86, Rerav 82, 87, 93, 95, 96 - 1,8 styrck| Strycke - 2,5 stadeligt| stadigt =ThB, ThC, Th86, Rerav82, 87, 93, 95, 96, Udk00, Udk20, UdkS, UdkW - 4,5 værej vær' - 5,4 mig sig| sig mig.

T-10. Den CXXVIII.Psalme

1,1 salig| lykkelig - 1,2 ofue| øve - 2,1 og 4,1 og 5,1 og 7,1 of| også - 6,1 Saa| således. - 7,1 spær| skåne. - 8,1 At du maat| så at du må. - 8,1 skamm| skam. - 8,2 Isaels fred| i GT om lykken i verden p.g.a. Guds bevågenhed, i NT om de kristnes fred med Gud ved Kristi forsoning, jf. GDB I 566f - 9,1 be- stutte| tilslutter os. - 9,2 Sigendis| idet vi siger.

Bag denne salme af Peder Palladius ligger et epigram af den romerske digter Marcus Valerius Martialis (40 - 104 e.Kr.). «Vitam, quae faciunt beatorem, in- cundissime Martialis...», kristeligt omudgivet af humanistdigteren og professoren Eobanus Hessus (1488-1540) til «Vitam quae faciunt beatorem, O charissime christiane...» og udg. i samlingen «Geminae undevigenti Odarum Horati me- lodiae», Frankfurt 1551 af Marburg-pædagogen Petrus Nigidius. Palladius' overs. kendes først fra Th 196v, hvor den er trykt som den 3. af 6 salmer «Om Ecteskab» og med overskriften «Den samme CXXVIII. Psalme, om Guds vel- signeke vdi en Gudfryctig Husholdning. D.Petrus Palladius» I Jesp.442 fore- skrives, at degnen med brudeskaren skal synge denne salme, «naar Bruden føl- ges til sengs». En sangtekst til samme formål digtede Sthen i 1572, men den har ikke fundet optagelse i Vb. Rerav lod Palladius' salme udgå, men den blev optaget i rev.Rerav og i Th86. I GrydI bl.H 7v uden overskrift.

Optrykt BH 67. Litt.: Skaar 205; Nutzhorn II 134f; Lis Jacobsen i PallDS IV 378-383; Møller II 151; Widding II 144; Malling III 276f, VII 123f; Dal Bibl.53; PsGend. 148; LysterEp 96; LysterThmur 321-23; Henrik Glahn: «Hvo som vil salig udi Verden leve» En salme af Peder Palladius og dens me- lodis - forhistorie og efterliv. Festskrift Søren Sørensen, 1990 223-240.

Overskrift hentet fra Th, men afkortet med bla. Palladius' navn Varr 5,1 derige| deylig =rev.Rerav - 5,2 Olue| Olie =UdkW - 9,2 herte| Herte HVN.

T-11. Bøner for Maaltid

1 for| for. - 1,1 Borneu dne| dine børn. - 1,5 Liff| og Liffne| legeme og liv - 2,1 Velsigne| velsign. imp. - 2,3 høfunde| trøste. - 2,4 Dnu| drojes, bevarer bedre forslag. - 2,4 forner| foroges - 3,1 Vilt| imp. af vilde. - 3,1 beuse| vise. - 3,3 Hungerige| hungrige, sultne. - 3,5 At loffue| så at vi dig alle kan takke. - 3,7 Met bekiunde| med tak vidne om